

Research Paper

Women's Sport Self-Efficacy based on Social Support and Socioeconomic Status (Mediating Variable of Motivation for Sports Participation)

Mohammad Hassan Ferdowsi^{*1}, Bahram Nik Bakhsh², Soodabeh Zebarjad³

1- Assistant Professor, Department of sport management, Payame noor University, Tehran . Iran.

2- Assistant Professor, Department of Sociology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

3- MA Student, Department of sport management, Payame noor University, Tehran. Iran.

Received: 2023/01/26

Revised: 2023/02/28

Accepted: 2023/07/28

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jzv.2023.31507.3970

Keywords:

Sport self-efficacy, Social support, socioeconomic status, Sport participation motivation.

Abstract

Introduction: Throughout history, women have not had enough time to prove their worthiness for active participation in sports. The aim of this study was to develop a model for sport self-efficacy based on social support and socioeconomic status considering the mediating variable of motivation for sports participation in women, which constitutes a broad and effective part of the country.

Methods: The present study is descriptive-survey research and in terms of purpose it is applied research. The study population consisted of all married or at least one-time married female athletes in Tehran, the sample consisted of 384 (according Cochran formula) using multistage cluster sampling method. Data were collected using a questionnaire consisting of Curl et al.'s Sports Self-Efficacy (2007), Phillips Social Support (1986), Ghodrat Nama.'s Socioeconomic Status (1392) and Hong Yong lin.'s Sports Participation Motivation Questionnaire (2010). Structural equation modeling was used to test the proposed model using AMOS/18 software.

Findings: The results showed that social support and socioeconomic status have a direct effect on the mediating variable of sport participation motivation in female athletes. However, socioeconomic status variable has no direct effect on sport self-efficacy in female athletes. The community and the government, in order to provide comprehensive support through municipal cultural centers, parks, green spaces and sports clubs, should provide conditions for women in the community with any income and social status to engage in physical activities and recognition of their capacities.

Citation: Ferdowsi M.H, Nik Bakhsh B, Zebarjad S. The women's sport self-efficacy based on social support and socioeconomic status (mediating variable of motivation for sports participation). Quarterly Journal Women and Society. 2023; 15 (54): 157-172.

*Corresponding Author: Mohammad Hassan Ferdowsi

Address Assistant Professor, Department of sport management, Payam noor University, Iran.

Tell: 09177193557

Email: mh.ferdowsi@pnu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

In the field of sports, for various reasons, most of which are socio-cultural, women have not had enough time throughout history to show their competence and capacity for active participation in sports. In ancient Greece and Rome, women were not even allowed to secretly watch games and were sentenced to death if committed (1). Due to the traditional-historical boundaries placed on women, it has become customary for men to have authority and for women to be obedient and housewives (2).

Since the issue of equal opportunities for members of society was raised, these traditional boundaries have been challenged, and in recent decades the presence of women in sports, whether recreational, competitive, individual, or social, has become more pronounced. Women make up half of the population of different communities, whose participation in various fields will play a key role in the development of the country. The participation of each member of the community in a group to various factors, including; Socio-economic class depends on education level, age group, gender and marital status (3).

Methods

The method of the present research is a descriptive survey in terms of time of cross-sectional research, in terms of applied purpose and in terms of implementation method. The population of the present study includes all married female athletes or at least once married in Tehran, the number of which is an unlimited statistical population, so the study sample was 384 people (according to the formula for calculating the sample size of the population Unlimited (called Cochran's formula) was used using multi-stage cluster

sampling method. For this purpose, first five urban areas (in the west, east, north, and south and center) were selected from the areas of Tehran, and from these areas, sampling of women's sports complexes was done to select a sample. In this study, the questionnaires of sports self-efficacy of Curl et al. (2007), Phillips social support (1986), socio-economic status of power (2013) and motivation for sports participation in Hongyungun (2010) were used. The face and content validity of the questionnaires were assessed by 10 professors of sports management. Then, the content validity ratio was calculated using the Lavche formula, the value of which was calculated (0.63) and was approved according to the response of 10 participants. Cronbach's alpha coefficient was used to determine the reliability of the questionnaires. Cronbach's alpha coefficient for sports self-efficacy questionnaire was 0.802, social support was 0.786, socio-economic status was 0.711 and sports participation motivation was 0.704 and considering that the amount of alpha was higher than 0.7. Which indicated the internal stability of the research tool. Descriptive statistics (mean and standard deviation) and inferential statistics (Pearson correlation coefficient test and structural equations) were used for statistical analysis of the findings. SPSS and Amos software version 18 were used for statistical calculations. An acceptable level of significance for confirming or rejecting the hypotheses was considered $P < 0.05$.

Findings

According to the results, the root index of estimating the variance of approximation error (RMSEA) (0.08) and the Tucker-Lewis fit index (TLI) (0.944) and the adaptive good fit index (AGFI) (0.915) indicate a good fit. The

model is proposed and also show that the proposed model needs to be modified. After removing the non-significant path to correct the model fit, the model was tested again. Therefore, the modified or final model has a good fit, so the general hypothesis of the research is confirmed.

Women who enjoy the social support of other important people are more likely to be motivated to participate in sports than those who are deprived of such support (1). By providing the necessary social support, this group of supporters provides the ground for other people to participate in sports, and in some cases, the person himself is not aware of the impact of that important role. Sport is a social phenomenon and in general shows the values, structure and driving forces of society and reflects the characteristics of society. The results showed that social support can have an important impact on overall health and well-being (4). Social support arises from social networks and communication in the social environment inside and outside the family, which helps to change behaviors such as increasing participation in physical activity. These social networks, which may be newly created or pre-existing, cohesively group and strengthen the interpersonal bond between members. Social support may be instrumental (providing direct assistance), informational (sharing knowledge about resources), emotional (showing concern, encouragement, or affection), or evaluative (providing feedback).

Also, another result of this study showed that social support and motivation for sports participation have an effect on sports self-efficacy of women athletes ($\beta = 0.54$). In this regard, it can be stated; Health promotion behaviors are facilitated and encouraged by social support to

encourage participation in sports activities, a network of communication that promotes camaraderie and cooperation. Through this, some stressors such as cultural and social barriers are reduced and participation in sports activities becomes smoother. Therefore, in proportion to the reduction of stress and social acceptance resulting from social support, the element of self-confidence and self-efficacy is strengthened in women and the desire to define and improve social status in the mind of female athletes is crystallized through continuing sports professionally and heroically.

Conclusion

In order to fulfill the slogan "Mothers are ambassadors of health in society", it is proposed to increase the motivation of mothers to exercise; Comprehensive support from the community, by changing attitudes toward women's sports through cultural activities at the mothers' place of service, by devoting part of office hours to sports in the office or outside the office by making changes to employment regulations and private sector contracts, family members; By sharing homework, taking responsibility for other members, and encouraging mothers to play sports and, ultimately, friends; With the support, formation and development of mothers' sports groups.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All subjects answered the questionnaires with complete satisfaction.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

خودکارآمدی ورزشی زنان مبتنی بر حمایت اجتماعی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی (متغیر میانجی انگیزه مشارکت ورزشی)

محمدحسن فردوسی*، بهرام نیک بخش^۱، سودابه زبرجد^۲

۱- استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۲- استادیار گروه جامعه شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۳- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

هدف: زن، در طول تاریخ فرصت کافی پیدا نکرده است تا شایستگی خود را برای مشارکت فعال در ورزش به اثبات رساند. هدف از این تحقیق تدوین الگویی برای خودکارآمدی ورزشی مبتنی بر حمایت اجتماعی و وضعیت اجتماعی اقتصادی با متغیر میانجی انگیزه مشارکت ورزشی در زنان بود.

روش: پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی-پیمایشی بود و از لحاظ هدف یک تحقیق کاربردی است. جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه زنان ورزشکار متأهل و یا حداقل یک‌بار ازدواج کرده‌ی شهر تهران بود که نمونه مورد مطالعه به حجم ۳۸۴ نفر (طبق فرمول کوکران) با به‌کارگیری روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای برآورد شد. در این پژوهش از پرسشنامه‌های خودکارآمدی ورزشی کرل و همکاران (۲۰۰۷)، حمایت اجتماعی فیلیس (۱۹۸۶)، وضعیت اجتماعی-اقتصادی قدرت‌نما (۱۳۹۲) و انگیزه مشارکت ورزشی هونگ‌یونگ‌لین (۲۰۱۰) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از الگویی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار AMOS/18 استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد، متغیرهای حمایت اجتماعی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی اثر مستقیم بر متغیر میانجی انگیزه مشارکت ورزشی در زنان ورزشکار دارند؛ اما متغیر وضعیت اجتماعی-اقتصادی اثر مستقیم بر خودکارآمدی ورزشی در زنان ورزشکار ندارد. بر اساس مدل ذکر شده جامعه و دولت، در راستای حمایت همه‌جانبه باید از طریق فرهنگسراهای شهرداری، پارک‌ها، فضاهای سبز و کلوب‌های ورزشی شرایطی را فراهم کنند که زنان جامعه با هر درآمد و جایگاه اجتماعی بتوانند به فعالیت‌های بدنی و شناخت ظرفیت‌های خود بپردازند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۰۶

تاریخ داوری: ۱۴۰۱/۱۲/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۰۶

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jzv.2023.31507.3970

واژه‌های کلیدی:

خودکارآمدی ورزشی، حمایت اجتماعی، وضعیت اجتماعی اقتصادی، انگیزه مشارکت ورزشی.

* نویسنده مسئول: محمدحسن فردوسی

نشانی: استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران ایران

تلفن: ۰۹۱۷۷۱۹۳۵۵۷

پست الکترونیکی: mh.ferdowsi@pnu.ac.ir

مقدمه

فقر حرکتی و نقصان اندام‌های مختلف در اثر گسترش شهرنشینی و اشتغال به مشاغل ایستا، به یک معضل فراگیر در جوامع امروزی تبدیل شده است (۱). با وجود رویکردهای مثبت مدیریت نظام ورزش و نظام سلامت در حوزه اوقات فراغت عمومی، همچنان گزارش‌ها و شواهدی مستند و متعدد از فقر حرکتی و عوارض ناشی از آن در زندگی شهرنشینی گزارش شده است که گویای وجود یک معضل اجتماعی نگران کننده می‌باشد (۲)؛ به همین دلیل اپیدمی بی‌حرکتی موضوعی پیچیده بوده، چالش‌های زیادی را پیش روی سازمان‌های مسئول در حوزه فراغت، سلامت و ورزش قرار داده است (۳). امروزه برای جوامع مختلف این موضوع اثبات شده است که سازگاری بهتر افراد با محیط، به تعادل بین آمادگی جسمانی و ترکیب بدنی در فرد نیاز دارد و اگر فرد از نظر حالت جسمی و ترکیب بدنی، شرایط خوبی نداشته باشد، به طور معمول از تعادل روانی مناسبی نیز برخوردار نخواهد بود؛ از این رو برخورداری سطح بالای شاخص‌های مربوط به سلامتی، بهداشت و قابلیت‌های بدنی می‌تواند شاخصی برای ارزیابی سلامتی و توانمندی آن جامعه باشد (۴).

از دیرباز در همه جوامع بشری، ورزش به عنوان فعالیتی مردانه قلمداد می‌شد، اما از قرن بیستم بر اثر دگرگونی مفهوم نقش سنتی زن و توسعه جنبش‌های فمینیستی (۵) به تدریج زمینه‌های مشارکت زنان نیز در ورزش فراهم گردید. اولین دوره مسابقات المپیک در سال ۱۸۹۶ به‌طور کلی یک المپیک مردانه بود و زنان هیچ سهمی در آن نداشتند اما در مسابقات المپیک ۲۰۱۲ لندن حدود ۴۵ درصد ورزشکاران را زنان تشکیل می‌دادند. گرچه قرن اخیر با تحولات سریع و عمیق در نقش زنان همراه شده، اما آنها هنوز سهم اندکی از فرصت‌های توسعه را در بسیاری از جوامع دارند. زنان خیلی کمتر از مردان امکان باسواد شدن دارند به گونه‌ای که در جنوب آسیا نرخ سواد زنان حدود ۵۰ درصد مردان است و در بسیاری از کشورها وضع از این هم حادث‌تر است (۶). در حوزه ورزش نیز به دلایل متعدد که اغلب آنها فرهنگی-اجتماعی هستند، زن در طول تاریخ فرصت کافی پیدا نکرده تا شایستگی و ظرفیت خود را برای مشارکت فعال در ورزش به منصه ظهور برساند. در یونان و روم باستان، زنان به هیچ عنوان حتی حق تماشای مخفیانه بازی‌ها را نداشتند و در صورت ارتکاب، به اعدام مجازات می‌شدند (۷). به خاطر مرزبندی‌های سنتی-تاریخی که پیش روی زنان گذاشته شده، چنین مرسوم شده است که مردان صاحب اختیار و زن مطیع و خانه‌نشین باشد (۸). از زمانی که موضوع فرصت‌های برابر برای افراد جامعه مطرح شده، این

مرزبندی‌های سنتی به چالش کشیده شد و در دهه‌های اخیر حضور زنان در صحنه‌های ورزشی اعم از تفریحی، رقابتی، فردی و یا اجتماعی بارزتر شده است. زنان نیمی از جمعیت جوامع مختلف را تشکیل می‌دهند که مشارکت آنها در عرصه‌های گوناگون نقش اساسی در توسعه کشور خواهد داشت. مشارکت هر عضوی از جامعه در یک گروه به عوامل مختلفی از جمله طبقه اجتماعی-اقتصادی، سطح تحصیلات، گروه سنی، جنسیت و وضعیت تأهل بستگی دارد (۹).

افراد در فعالیتهای ورزشی (اعم از سازمان یافته و یا تفریحی) بنا به دلایل مختلفی شرکت می‌کنند که عبارتند از:

اول: افراد قصد دارند قابلیت‌های بدنی خود را ارتقاء داده و آن را به نمایش بگذارند، مثل مهارت‌های قهرمانی و یا ظاهر فیزیکی. دوم: افراد سعی در کسب پذیرش اجتماعی و حمایت سایرین (دوستان، گروه همسالان، والدین، معلمان و یا مربیان ورزشی) دارند تا از جانب آنها مورد تشویق و تأیید قرار گیرند. سوم: برای کسب سرخوشی، تفریح و سرگرمی (۱۰). باید توجه داشت که با رسیدن به میانسالی، تغییر تجربه فیزیولوژیک زنان می‌تواند تا اندازه‌ای زندگی آنها را از حیث عملکرد ورزشی تحت تاثیر قرار دهد. دوران سالمندی بخشی از چرخه زندگی است که در طی آن، باورهای خودکارآمدی بر پیامدهای روانشناختی تأثیرگذار است. در این دوره افراد با چالش‌های جدی مواجه می‌شوند و چگونگی کنار آمدن با این چالش‌ها تا اندازه‌ای زیادی تحت تأثیر باورهای خودکارآمدی فرد قرار می‌گیرد؛ در واقع، یکی از متغیرهای روانشناختی مؤثر بر سلامت و پیشگیری از اختلالات روانشناختی، خودکارآمدی است (۱۲). خودکارآمدی، به قضاوت‌های اشخاص در ارتباط با توانمندی‌های ایشان برای به نتیجه رساندن سطوح طراحی شده عملکرد گفته می‌شود. (۱۳). از آنجاکه بهبود شرایط زندگی زنان فقط به دست خود آنان خواهد بود، از اینرو یکی از عوامل پیشران برای این تغییر، بالارفتن میزان خودکارآمدی زنان می‌باشد. در همین راستا میزان خودکارآمدی ورزشی زنان نیز می‌تواند اثر زیادی بر باور آنها در مورد این که چه چیزهایی می‌توانند به دست بیاورند و هدف‌هایی که انتخاب می‌کنند داشته باشد (۱۴). یوسف (۲۰۱۲) در پژوهشی عنوان کرد که خودکارآمدی با همدمی ارتباط مستقیم و معناداری دارد (۱۵). برای اینکه فرد کارآمد باشد، باید جامعه، یعنی بستر بیرونی رشد خودکارآمدی، از الگوهای کنش متقابل برخوردار باشد و در مجموع زمینه کنش‌گری را برای فرد مهیا کند (۱۶). در همین راستا نتایج تحقیق حیدری آل کثیر (۱۳۹۷) نشان داد رفتارهای مثبت مربیان موجب افزایش خودکارآمدی و منش ورزشی ورزشکاران می‌شود و رفتارهای منفی مربیان موجب کاهش خودکارآمدی و

می‌کند که مقابله مؤثر و حمایت اجتماعی، متغیرهای مهمی برای مهار اثرات منفی عوامل استرس‌زا بر سلامت روان هستند. فوگاگا (۲۰۲۱) با بهره‌گیری از این مدل مداخله‌ای برای دانشجویان و زنان ورزشکار دریافت چنانچه از مهارت‌های ذهنی در حین عملکرد و در سایر حوزه‌های زندگی استفاده کنند، این امکان وجود دارد که هم مهارت‌های مقابله‌ای ورزشی و هم نتایج مرتبط با خودکارآمدی ورزشی بهبود یابند (۲۲).

در نظریه ناسامانی‌های اجتماعی چنین فرض می‌شود، محله‌هایی که با فقر، سطح اجتماعی-اقتصادی پایین، تراکم زیاد جمعیت و میزان جرم مشخص هستند، زمینه‌ای ایجاد می‌کنند که در آن ناکامی، ترک تحصیل زودرس، بزهکاری، اعتیاد، ازهم‌پاشیدگی خانوادگی و سایر مشکلات رفتاری رشد پیدا کنند. نبود تقدم اجتماعی و منابع آموزشی و اقتصادی، حق انتخاب در بیشتر زمینه‌های زندگی مانند شغل و محل سکونت را برای فقرا محدود می‌کند و این افراد با سایر گروه‌های اجتماعی تماس زیادی ندارند. آن‌ها در مقابل مصیبت‌هایی چون از دست دادن کار، فشار مالی و بیماری، به‌طور غم‌انگیزی آسیب‌پذیرند. احتمال بیشتری می‌رود که در خانواده‌های بی‌بضاعت، والدین با یک سلسله از وقایعی که پرورش کودک را مشکل می‌سازد و نتایج زیانباری به بار می‌آورد، مواجه شوند. بسیاری از تحلیل‌گران سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ملاک‌های الف- میزان درآمد، ب- سطح تحصیلات^۲ و ج- نوع شغل^۳ را سه شاخص اصلی و بنیادی طبقه‌بندی اجتماعی ذکر کرده‌اند. توجه به این مقوله در کنار حمایت اجتماعی یکی از عوامل مهم جهت مشارکت در فعالیت‌های ورزشی محسوب می‌شود. در همین راستا نتایج پژوهش راجش (۲۰۲۱) نشان داد که بین سطح پیشرفت در وضعیت اجتماعی-اقتصادی و هوش هیجانی زنان ورزشکار تفاوت معناداری وجود دارد و همچنین با هوش هیجانی ارتباط معناداری وجود دارد. علاوه بر این، وضعیت اقتصادی-اجتماعی با دستاوردهای ورزشکاران رابطه معناداری دارد. این مطالعه به این نتیجه رسید که هوش هیجانی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی برای ورزشکاران بین‌المللی بالاترین میزان است (۲۳). برخورداری از برخی حمایت‌های اجتماعی، ضمن ایجاد پایگاه و سرمایه اجتماعی موجب افزایش مشارکت می‌گردد. داشتن یک مربی با عملکرد خوب باعث وفاداری، وابستگی عاطفی و تلاش زیاد برای رسیدن به اهداف گروه می‌شود. ورزشکار نیز به ارزش‌های تیم اعتقاد دارد و تمایل به عضویت در آن دارد، در امور شرکت می‌کند، از عضویت در

منش ورزشی ورزشکاران می‌شود؛ همچنین خودکارآمدی نیز تأثیر مثبت و معناداری بر منش ورزشی داشت (۱۷). ایواساکی (۲۰۱۶) نیز در تحقیقی که میانگین سنی زنان در آن ۴۳ سال و ضریب فعالیت بدنی در هفته ۰/۴۵ بود، بیان کرد که تمرین خودکارآمدی در هدف‌گذاری شرکت در فعالیت‌های بدنی تأثیرگذار است (۱۸). در همین راستا نتایج پژوهش چپری و همکاران (۱۳۹۹) نشان داد که دو دسته رفتارهای مربی‌گری طبیعی و واکنشی مثبت بر خودکارآمدی و عملکرد تیمی در بازیکنان لیگ برتر فوتبال زنان ایران مثبت و معنادار بوده است؛ همچنین آنها اظهار داشتند یکی از روش‌های افزایش خودکارآمدی، ترغیب کلامی است که معمولاً به شکل تشویق از سوی مربی، والدین یا گروه همسالان ایجاد می‌شود (۱۹).

پائس و همکاران (۲۰۲۱) طی تحقیقات خود اظهار داشتند سن و زمان تمرین با میزان خودکارآمدی و ابعاد آن در پست‌های دفاعی و تهاجمی والیبالیست‌های مرد و زن همبستگی دارد؛ به علاوه خودکارآمدی عمومی درک شده با سن و زمان تمرین ورزشکاران هر دو جنس مرتبط است. آنها معتقد بودند مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، جنبه‌های مهمی را برای ساخت و تحکیم باورهای مثبت ورزشکاران هر دو جنس در مورد توانایی‌های خاص خود و برای زنان برای خودکارآمدی عمومی در زندگی به‌دنبال دارد (۱۱). نتایج تحقیقات الدغیری (۲۰۲۱) نیز نشان داد که فعالیت ورزشی تأثیر بالایی بر تناسب اندام و جنبه‌های روانی و اخلاقی و تأثیر زیاد تا متوسط بر جنبه‌های اجتماعی و روانی (خودکارآمدی) زنان دارد. به همین منظور محققان توصیه کردند که نقش رسانه‌ها در انتشار فرهنگ و آگاهی ورزش را در بین زنان (کودکان- سالمندان) از طریق انتشار یک خبرنامه با محوریت فعالیت‌های ورزشی برای پوشش فعالیت‌های ورزشی، اهداف، برنامه‌ها و همچنین زمان و مکان تمرین، فعال‌تر و بارز شود (۲۰).

طی تحقیقی که براون (۲۰۲۱) به بررسی اثرات تعدیل‌کننده حمایت‌های اجتماعی و استرس بر مشارکت در فعالیت بدنی زنان پرداخت، دریافت با حمایت‌های اجتماعی زنان آمریکایی آفریقایی‌تبار در برنامه‌های مداخله‌ای فعالیت بدنی، می‌توان تا حد زیادی عوامل استرس‌زا را کنترل کرد و کاهش داد. حمایت اجتماعی شبکه‌ای از ارتباطات است که رفاقت و همکاری را فراهم می‌آورد، رفتارهای ارتقای سلامت را تسهیل کرده، بازخورد می‌دهد و فعالیت‌هایی را که به اهداف شخصی منتهی می‌شود، تشویق می‌کند (۲۱). زنان، خاصه زنان ورزشکار به‌طور معمول با استرس‌های مختلفی مواجه می‌شوند که اگر به خوبی مدیریت نشوند، می‌توانند به منبع مشکلات سلامت روان تبدیل شوند. مدل تعامل استرس و مقابله پیشنهاد

- 1- income level
- 2- education level
- 3- type of job

در رویدادها، پرداخت هزینه‌ها تا حد امکان، تهیه سالن‌های ورزشی ویژه هر رشته و گسترش ورزش‌های همگانی می‌تواند از جمله روش‌های رسیدن به گسترش سلامت روحی و روانی جامعه [به ویژه زنان و مادران] باشد.

غالب تحقیقات انجام گرفته در این زمینه بیشتر در خصوص نقش تأثیرپذیری خودکارآمدی افراد از منظر متغیرهای روانشناختی بوده، کمتر به وظایف جامعه در قبال زنان برای تشویق به ورزش و حمایت از آنها پرداخته شده است؛ براین اساس، سؤال اساسی پژوهش حاضر این است که خودکارآمدی ورزشی زنان مبتنی بر حمایت اجتماعی و وضعیت اجتماعی اقتصادی با در نظر گرفتن متغیر میانجی انگیزه مشارکت ورزشی چگونه است؟

روش پژوهش و ابزار پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر زمان انجام پژوهش مقطعی، از نظر هدف کاربردی و به لحاظ شیوه اجرا، پیمایشی - توصیفی می‌باشد. توصیفی بودن روش تحقیق ناظر بر نبود مداخله در مورد آزمودنی‌ها می‌باشد و پیمایشی بودن تحقیق نشان‌دهنده آن است که داده‌ها از طریق پیمایش گردآوری می‌شوند؛ همچنین برای گردآوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری، تدوین ادبیات پژوهش و شناسایی مؤلفه‌ها از روش مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه زنان ورزشکار متأهل و یا حداقل یک‌بار ازدواج کرده شهر تهران بود که تعداد آن در نوع خود، جامعه آماری نامحدود محسوب می‌شود، پس نمونه مورد مطالعه به حجم ۳۸۴ نفر (طبق فرمول محاسبه حجم نمونه از جامعه نامحدود موسوم به فرمول کوکران) با به‌کارگیری روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده گردید. به این منظور نخست از بین مناطق شهر تهران، پنج منطقه شهری (در غرب، شرق، شمال، جنوب و مرکز) انتخاب شد و از این مناطق نیز برای انتخاب نمونه، نمونه‌گیری از مجموعه‌های ورزشی بانوان صورت گرفت؛ سپس با مراجعه به مجموعه‌های منتخب ورزشی، با استفاده از فهرست بانوان ورزشکار این مجموعه‌ها، پرسشنامه‌های پژوهش در اختیار تمام بانوان مجموعه‌های مورد نظر قرار گرفت.

اجزاء فرمول یاد شده و روش محاسبات حجم نمونه به شرح

$$n = \frac{Z^2 pq}{d^2}$$

زیر است:

$$n = (1.96^2 * 0.5 * 0.5) / 0.05^2 = 384$$

برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیراستفاده شد:

باشگاه احساس غرور می‌کند و برای ورزشکاران تعهد ایجاد می‌کند (۲۴). کیفیت و سطح وضعیت اجتماعی-اقتصادی نیز بر این مشارکت تأثیرگذار است. نتایج تحقیقات خانمرادی و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI)^۱ مواد غذایی، پوشاک، مسکن و نرخ بیکاری بر مشارکت ورزشی ورزشکاران تأثیر معنادار و منفی داشت؛ همچنین اثر تولید ناخالص داخلی بر مشارکت ورزشی غیرورزشکاران معنادار و مثبت بود (۲۵). بنا بر نظر هوپکاری و همکاران (۲۰۲۱) فعالیت بدنی در اوقات فراغت با وضعیت اجتماعی - اقتصادی فراتر از درآمد مرتبط است. به طور کلی، یافته‌های آنها نشان داد که تعلق به یک گروه اجتماعی-اقتصادی بالاتر، چه بر اساس سطح درآمد، سطح تحصیلات، یا وضعیت شغلی تعریف شود، با فعالیت بدنی بالاتر در اوقات فراغت مرتبط است. با این حال، هنگامی که گروه‌های اجتماعی-اقتصادی مختلف را که از نظر تحصیلات، درآمد و شغل تعریف شده‌اند، به طور جداگانه تجزیه و تحلیل نمودند، دریافتند که درآمد، شاخص مهمی برای فعالیت بدنی اوقات فراغت در هیچ یک از گروه‌های خاص وضعیت اجتماعی-اقتصادی نیست؛ علاوه بر این، متوجه شدند که فعالیت بدنی در اوقات فراغت با سپری کردن زمان بیشتر صفحات نمایش (به عنوان مثال، تماشای تلویزیون و نشستن پشت رایانه) و سایر جنبه‌های سبک زندگی ناسالم ارتباط منفی دارد و به گونه‌ای مثبت با سلامت خودارزیابی مرتبط است. علاوه بر این، خاطرنشان کردند که شاخص‌های عوامل انگیزشی فردی و فعالیت بدنی دوران کودکی، مانند معدل و نمره کسب شده در تربیت بدنی هنگام فارغ‌التحصیلی از مدرسه، به شدت با فعالیت بدنی اوقات فراغت در میانسالان در میان مردان و زنان همبستگی دارد (۲۶).

امروزه با شیوع ارزش‌های سطحی و غیرمنطقی در جامعه و تمایل روزافزون زنان در جهت نزدیک شدن به این به اصطلاح ارزش‌ها، انتخاب شیوه‌های نامناسب مثل رژیم‌های غذایی غلط، عمل‌های جراحی خطرناک مثل لیپوساکشن^۲، اسلیو^۳ و پوشش‌های نامناسب به شدت رواج یافته است، در حالیکه ورزش به عنوان یکی از بهترین راهکارها برای بهبود وضعیت موجود در جامعه زنان کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. با عنایت به موارد مورد اشاره، ضرورت انجام ورزش در زندگی به خصوص در زندگی زنان، کاملاً مشخص می‌باشد. پر کردن اوقات فراغت زنان با فعالیت‌های ورزشی، تشویق آنان برای شرکت

1 - Consumer Price Index

2 - Liposuction

3 - Sleeve

استفاده شد. سطح معنی‌داری قابل قبول برای تایید یا رد فرضیه‌ها نیز $P < 0.05$ در نظر گرفته شد.

یافته های پژوهش

سن ۲۷/۳ درصد از زنان شرکت‌کننده زیر ۲۳ سال، ۵۰/۳ درصد در دامنه سنی ۲۴ تا ۳۳ سال و ۲۲/۴ درصد آنها بالای ۳۴ سال بودند؛ همچنین ۵ نفر (۱/۳ درصد) دارای تحصیلات دکتری، کارشناسی ارشد ۴۲ نفر (۱۰/۹)، کارشناسی ۱۹۲ نفر (۵۰/۰ درصد) و ۱۴۴ نفر (۳۷/۸) تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم داشتند. وضعیت استخدامی ۱۹۶ نفر (۴۶/۷ درصد) کارمند بخش دولتی یا خصوصی، ۳۸ نفر (۹/۹ درصد) کار آزاد، ۸۸ نفر (۲۲/۹ درصد) خانه‌دار، ۴ نفر (۱ درصد) بازنشسته و ۷۵ نفر (۱۹/۵ درصد) بیکار بودند؛ همچنین از لحاظ وضعیت تأهل ۳۴/۷ درصد متأهل، ۴۸/۴ درصد مجرد، ۱۴/۳ درصد مطلقه و ۲/۶ درصد همسرشان فوت شده بود.

برای اطمینان از توزیع نرمال داده‌ها از آزمون کشیدگی و چولگی استفاده شد. مقادیر کجی به دست آمده برای همه متغیرها در دامنه ۳- و ۳+ و مقادیر کشیدگی نیز در دامنه ۱۰- و ۱۰+ واقع شدند؛ بنابراین مفروضه نرمال بودن توزیع همه متغیرهای پژوهش مورد تأیید قرار گرفت؛ همچنین قبل از شروع معادلات ساختاری برخی پیش شرط‌های آن همچون غیر هم خط بودن متغیرها و عدم وجود داده‌های پرت مورد بررسی قرار گرفت.

در ادامه روابط همبستگی بین متغیرهای پژوهش بررسی شد.

پرسشنامه خودکارآمدی ورزشی کرل و همکاران (۲۰۰۷) با ۱۰ گویه، پرسشنامه استاندارد حمایت اجتماعی فیلیپس (۱۹۸۶) با ۲۳ گویه، پرسشنامه وضعیت اجتماعی-اقتصادی قدرت نما (۱۳۹۲) که دارای ۴ مؤلفه میزان درآمد، طبقه اقتصادی، تحصیلات و وضعیت مسکن و مجموعاً ۶ سوال جمعیت‌شناختی و ۵ سوال اصلی بود. برای انگیزه مشارکت ورزشی از پرسشنامه بین‌المللی هونگ یونگ لین (۲۰۱۰)، دارای ۴ مؤلفه شامل (۱) کسب سلامتی (۶ سوال) (۲) کنترل وزن (۴ سوال) (۳) نشاط و لذت (۴ سوال) (۴) تعامل اجتماعی (۴ سوال) استفاده شد. پرسشنامه‌ها در مقیاس پنج ارزشی لیکرت از گزینه خیلی کم تا گزینه خیلی زیاد مورد سنجش قرار گرفتند.

روایی صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها توسط ۱۰ نفر از اساتید مدیریت ورزشی بررسی شد؛ سپس با استفاده از فرمول لاوشه نسبت روایی محتوایی محاسبه شد که مقدار (۰/۶۳) محاسبه و با توجه به پاسخ ۱۰ نفر از شرکت‌کنندگان مورد تأیید واقع شد. برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه خودکارآمدی ورزشی ۰/۸۰۲، حمایت اجتماعی ۰/۷۸۶، وضعیت اجتماعی-اقتصادی ۰/۷۱۱ و انگیزه مشارکت ورزشی ۰/۷۰۴ به دست آمد و با توجه به اینکه مقدار آلفای به دست آمده بالاتر از ۰/۷ بود که حاکی از ثبات درونی ابزار پژوهش بود.

برای تجزیه و تحلیل آماری یافته‌ها از آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (آزمون ضریب همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری) استفاده شد. برای محاسبات آماری از نرم افزارهای SPSS و Amos نسخه ۱۸

جدول ۱- ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش در زنان ورزشکار

ردیف	متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳	۴
۱	حمایت اجتماعی	۱	۰/۵۵۹*	۰/۷۱۲*	۰/۵۷۴*
۲	وضعیت اجتماعی-اقتصادی	-	۱	۰/۶۹۹*	۰/۶۱۳*
۳	انگیزه مشارکت ورزشی	-	-	۱	۰/۷۱۲*
۴	خودکارآمدی ورزشی	-	-	-	۱

$P < 0.05$ *

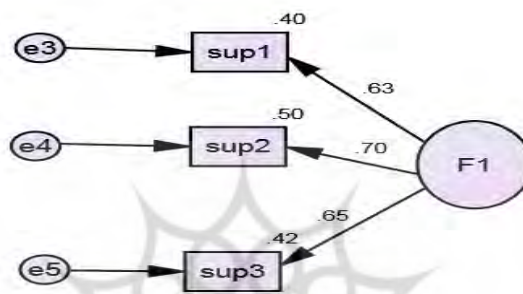
خودکارآمدی ورزشی زنان مبتنی بر حمایت اجتماعی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی (متغیر میانجی انگیزه مشارکت ورزشی) می‌باشد و از طرفی با توجه به اینکه بیشترین فاصله ماهالانویس برابر ۱۶/۹۲ و از مقدار خودکارآمدی دو بحرانی کوچکتر است؛ بنابراین داده‌های پرت چندمتغیری وجود ندارد.

جهت آزمون فرضیات پژوهش و اطمینان از روایی ابزار پرسشنامه، به بررسی روایی ابزار به کمک تحلیل عاملی تأییدی پرداخته شد.

شکل ۱ مدل اندازه‌گیری پرسشنامه حمایت اجتماعی را در مرحله مقدماتی تحقیق برای ورزشکاران زن با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد.

نتایج آزمون پیرسون، همبستگی معنادار بین متغیرها را نشان داد. میزان رابطه بین متغیرهای حمایت اجتماعی، وضعیت اجتماعی-اقتصادی و انگیزه مشارکت ورزشی به عنوان متغیرهای پیش بین کمتر از ۰/۷ و گویای عدم هم‌خطی برای انجام آزمون معادلات ساختاری است. همان طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود بیشتر ضرایب همبستگی به دست آمده بین متغیرهای پژوهش، در سطوح $P < 0/05$ معنی‌دار هستند.

همچنین برای بررسی داده‌های پرت چندمتغیری، فاصله ماهالانویس برای متغیرهای برونزاد مدل محاسبه گردید. کمترین و بیشترین مقدار فاصله ماهالانویس در پژوهش حاضر به ترتیب برابر ۱/۶۳ و ۱۴/۲۸ به دست آمد. با توجه به اینکه

شکل ۱- مدل اندازه‌گیری مؤلفه‌های پرسشنامه حمایت اجتماعی

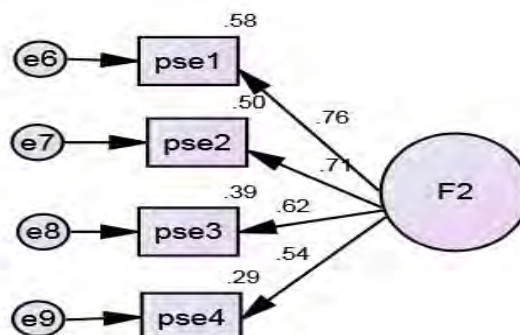
تحلیل عاملی تأییدی و با استفاده از حداکثر درست‌نمایی (ML) آزمون شدند و مدل‌های معادله ساختاری آن بررسی و برازندگی مدل برای داده‌های به‌دست آمده مورد تأیید قرار گرفت.

جدول ۲ شاخص‌های نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری پرسشنامه حمایت اجتماعی را در تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد. ساختار سه عاملی پرسشنامه بر روی ۲۳ ماده با روش

جدول ۲- شاخص‌های نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری پرسشنامه حمایت اجتماعی در تحلیل عاملی تأییدی

RMSEA	CFI	AGFI	GFI	پارزش P	χ^2/df	df	χ^2
۰/۰۴	۰/۹۹۲	۰/۹۸۲	۰/۹۷۷	۰/۰۰۱	۱/۲۸	۱	۱/۲۸

شکل ۲ مدل اندازه‌گیری پرسشنامه وضعیت اجتماعی-اقتصادی را در مرحله مقدماتی تحقیق برای ورزشکاران زن با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد.

شکل ۲- مدل اندازه گیری مؤلفه‌های پرسشنامه وضعیت اجتماعی-اقتصادی

جدول ۳ شاخص‌های نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری پرسشنامه وضعیت اجتماعی-اقتصادی را با تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد. ساختار چهار عاملی پرسشنامه بر روی ۱۱ ماده با روش تحلیل عاملی تأییدی و با استفاده از حداکثر درست‌نمایی (ML) آزمون شدند. مدل‌های معادله ساختاری آن بررسی شد و مدل‌های معادله ساختاری آن بررسی و برازندگی مدل برای داده‌های به‌دست آمده مورد تأیید قرار گرفت.

از آنجایی که در گام برآورد مدل، مشاهده پیشنهادی از برازندگی خوبی برخوردار بود، ولی یک مسیر غیر معنادار است (مسیر وضعیت اجتماعی-اقتصادی به خودکارآمدی) در نتیجه اصلاحاتی در مدل انجام شد تا برازندگی آن بهبود یابد. جدول ۴

جدول ۳- شاخص‌های نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری پرسشنامه وضعیت اجتماعی-اقتصادی در تحلیل عاملی تأییدی

RMSEA	CFI	AGFI	GFI	پارزش	χ^2/df	df	χ^2
۰/۰۳	۰/۹۹۸	۰/۹۸۲	۰/۹۹۶	۰/۰۰۱	۱/۳۷	۲	۲/۷۵

شاخص‌های برازش مدل اولیه پیشنهادی و نیز شاخص‌های برازش مدل اصلاح شده نهایی را نشان می‌دهد.

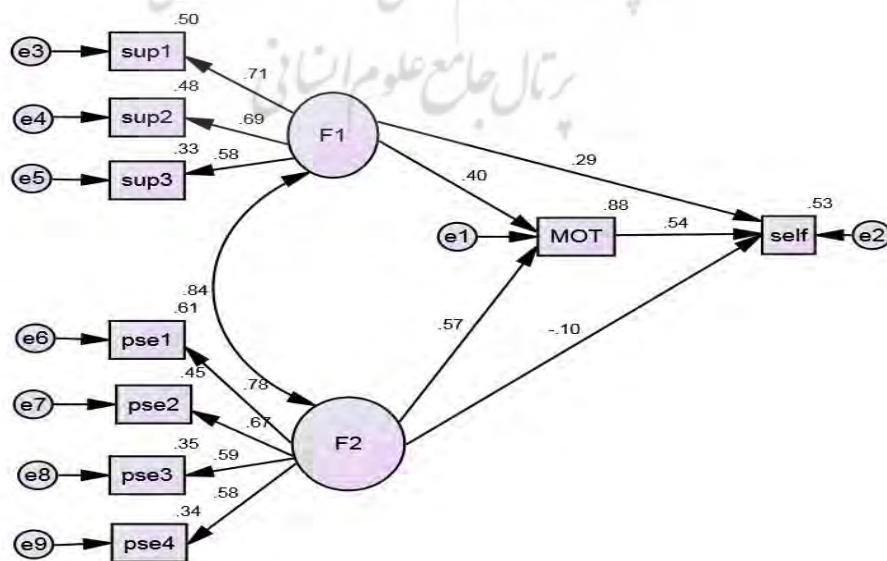
مقایسه شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی و مدل اصلاح شده

جدول ۴- مقایسه شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی و مدل اصلاح شده

RMSEA	NFI	CFI	TLI	IFI	AGFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	شاخص‌های برازندگی
۰/۰۸	۰/۹۵۴	۰/۹۶۴	۰/۹۴۴	۰/۹۶۵	۰/۹۱۵	۰/۹۵۶	۳/۴۳	۲۳	۷۸/۹۳	مدل پیشنهادی (اولیه)
۰/۰۶	۰/۹۶۳	۰/۹۷۷	۰/۹۶۴	۰/۹۷۷	۰/۹۳۴	۰/۹۶۶	۲/۵۷	۲۳	۵۹/۱۹	مدل اصلاح شده نهایی

اصلاح دارد. پس از حذف مسیر غیر معنی‌دار به منظور اصلاح برازش مدل، یک بار دیگر مدل مورد آزمون قرار گرفت؛ بنابراین مدل اصلاح شده یا نهایی از برازندگی مطلوبی برخوردار است و فرضیه کلی پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد. شکل ۳، خروجی نرم افزار را برای مدل پیشنهادی نشان می‌دهد:

باتوجه به نتایج مندرج در جدول ۴، شاخص جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) (۰/۰۸) و شاخص برازندگی توکر- لویس (TLI) (۰/۹۴۴) و شاخص برازش نیکوی انطباقی (AGFI) (۰/۹۱۵) گویای برازش خوب مدل پیشنهادی بود و نیز نشان می‌دهند که مدل پیشنهادی نیاز به

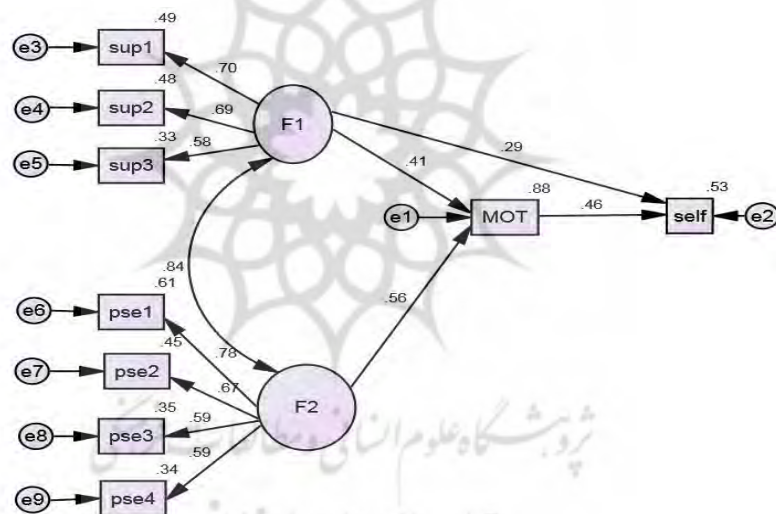
شکل ۳- برونداد مدل پیشنهادی پژوهش در حالت ضرایب استاندارد مسیره (AMOS)

جدول ۵- مسیره و ضرایب استاندارد مربوط به اثرات مستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل پیشنهادی

مدل پیشنهادی				مسیره
P	نسبت بحرانی	برآورد B	برآورد β	
۰/۰۰۱	۴/۰۳	۱/۲۴	۰/۴۰۵	حمایت اجتماعی -- انگیزه مشارکت ورزشی
۰/۰۰۱	۵/۴۷	۸/۵۹	۰/۵۶۹	وضعیت اجتماعی-اقتصادی -- انگیزه مشارکت ورزشی
۰/۰۰۴	۱/۹۹	۰/۳۱۴	۰/۲۹۳	حمایت اجتماعی -- خودکارآمدی ورزشی
۰/۵۱	۰/۶۵	۰/۵۳	۰/۱۰	وضعیت اجتماعی-اقتصادی -- خودکارآمدی ورزشی
۰/۰۰۱	۳/۴	۰/۱۹	۰/۵۴۵	انگیزه مشارکت ورزشی -- خودکارآمدی ورزشی

شکل ۴، خروجی نرم افزار (Amos) را برای مدل نهایی نشان می‌دهد:

براساس نتایج مندرج در جدول ۵ همه ضرایب مسیره مربوط به مدل پیشنهادی (به جز یک مسیره) معنی‌دار هستند و همان‌طور که گفته شد مسیره غیر معنی‌دار از مدل نهایی حذف گردید.

شکل ۴- برونداد نهایی مدل پژوهش در حالت ضرایب استاندارد مسیره (AMOS)

جدول ۶- مسیره و ضرایب استاندارد مربوط به اثرات مستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل نهایی

مدل نهایی				مسیره
P	نسبت بحرانی	برآورد B	برآورد β	
۰/۰۰۱	۴/۰۸	۱/۲۶	۰/۴۱۳	حمایت اجتماعی -- انگیزه مشارکت ورزشی
۰/۰۰۱	۵/۴۱	۸/۴۲	۰/۵۶۲	وضعیت اجتماعی-اقتصادی -- انگیزه مشارکت ورزشی
۰/۰۰۴	۲/۰۲	۰/۳۰۹	۰/۲۸۸	حمایت اجتماعی -- خودکارآمدی ورزشی
۰/۰۰۱	۳/۴۸	۰/۱۶۰	۰/۴۵۷	انگیزه مشارکت ورزشی -- خودکارآمدی ورزشی

براساس نتایج نشان داده شده در جدول ۶ همه ضرایب مسیر مربوط به مدل نهایی معنی‌دار هستند.

بحث و نتیجه گیری

رشد سریع جمعیت، مشکلات اقتصادی، بی‌ثباتی سیاسی-اجتماعی و بیکاری در کشورهای رو به رشد (مانند ایران) باعث شده است که کمتر به وضعیت گروه زنان جامعه در سال‌های گذشته، توجه شود. برخلاف اهمیت و ضرورت مشارکت ورزشی زنان به عنوان نیمی از افراد موثر جامعه، مشارکت آنها در فعالیت‌های ورزشی حرفه‌ای یا همگانی، محدود است. تأثیرگذاری زنان در مسائل خانواده و اجتماع از یک طرف و کارکردهای ورزش در توسعه سلامت روان و عوامل روانشناختی، از جمله خودکارآمدی از سوی دیگر از ضروریات انجام این تحقیق است.

هدف این پژوهش طراحی الگوی خودکارآمدی ورزشی مبتنی بر حمایت اجتماعی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی زنان ورزشکار با میانجی‌گری انگیزه مشارکت ورزشی بود. مطابق با یافته‌های پژوهش، حمایت اجتماعی اثر مستقیم بر انگیزه مشارکت ورزشی ($\beta=0/41$) در زنان ورزشکار دارد. این نتیجه با یافته‌های حیدری آل کنیر (۱۳۹۷)، دیلن (۲۰۱۸)، پائس (۲۰۲۱)، براون (۲۰۲۱) همخوانی دارد (۱۷، ۱۰، ۱۱ و ۲۱) بنابر یافته‌های ایمان و همکاران (۱۳۹۳) زنانی که از حمایت‌های اجتماعی سایر افراد مهم برخوردار هستند، در مقایسه با افرادی که از این حمایت‌ها محرومند، احتمال بیشتری برای داشتن انگیزه مشارکت ورزشی دارا می‌باشند (۷). این دسته از حامیان با فراهم نمودن حمایت‌های اجتماعی مورد نیاز، زمینه را برای مشارکت دیگر افراد به ورزش فراهم می‌کنند که در بعضی موارد، خود شخص از تأثیر آن نوع نقش مهم آگاه نمی‌باشد. ورزش یک پدیده اجتماعی است و به طور کلی ارزش‌ها، ساختار و نیروهای محرک جامعه را نشان و ویژگی‌های جامعه را انعکاس می‌دهد. پائس (۲۰۲۱) معتقد است در کنار ورزش، فرایندهایی مانند اجتماعی شدن، رقابت و مسابقه، همکاری و دوست‌یابی، ایثار و گذشت، تحرک و تحوّل اجتماعی اتفاق می‌افتد و ویژگی‌های روانشناختی افراد مثل احساس لذت و نشاط، آرامش، پر کردن اوقات فراغت، دوری از تنش‌ها و فراموشی مشکلات از کارکردهای آن محسوب می‌شود (۱۱). نتایج پژوهش براون (۲۰۲۱) نشان داد که حمایت اجتماعی می‌تواند تأثیر مهمی در سلامت کلی فرد و رفاه داشته باشد (۲۱). حمایت اجتماعی از شبکه‌های اجتماعی و ارتباطات در محیط اجتماعی داخل و خارج از خانواده ناشی می‌شود که به تغییر رفتار مانند افزایش مشارکت در فعالیت بدنی کمک می‌کند. این شبکه‌های

اجتماعی که ممکن است به‌تازگی ایجاد شده یا از قبل موجود باشند، گروه را منسجم و پیوند بین فردی میان اعضا را مستحکم می‌کنند. حمایت اجتماعی ممکن است به صورت ابزاری (ارائه کمک‌های مستقیم)، اطلاعاتی (به اشتراک‌گذاری دانش در مورد منابع)، عاطفی (نشان دادن نگرانی، تشویق و یا محبت) و یا ارزیابی (ارائه بازخورد) باشد. نورعلیوند و همکاران (۱۳۹۶) نیز معتقدند که هنجارهای جنسیتی، انتظارات متفاوتی از زنان و مردان دارند و بر اساس آنها تصوّرات قالبی جنسیتی بر رفتارهای اجتماعی زنان تأثیرگذار است و به صورت مانعی در انجام فعالیت‌های ورزشی آنها عمل می‌کند (۹). نقش‌های جنسیتی به طور کامل به فرهنگ، وابسته و بسیار متنوع است. هر فرهنگ، درک مخصوص خود را از نقش‌ها، قواعد حاکم بر آن و رفتار جنسیتی دارد. تصویر نقش خاص جنس‌ها که از طریق خانواده، مدارس، آموزشگاه‌ها، تلویزیون، مجلات، تبلیغات و کالاهای مصرفی در دسترس همگان قرار می‌گیرد، بر روند جامعه‌پذیری جنسیتی به‌ویژه زنان، آن هم جهت مشارکت ورزشی تأثیرگذار است.

یکی دیگر از نتایج این پژوهش نشان داد حمایت اجتماعی و انگیزه مشارکت ورزشی بر خودکارآمدی ورزشی زنان ورزشکار تأثیر ($\beta=0/54$) دارد. این نتیجه با یافته‌های بلورساز (۱۳۹۶)، کشتی‌دار و همکاران (۱۳۹۱)، ایواسکی (۲۰۱۶)، چپری و همکاران (۱۳۹۹) و فوگاکا (۲۰۲۱) همخوانی دارد (۱۲، ۱۴، ۱۸، ۱۹ و ۲۲). در همین راستا می‌توان بیان داشت به وسیله حمایت اجتماعی جهت تشویق به مشارکت در فعالیت ورزشی، شبکه‌ای از ارتباطات که رفاقت و همکاری را به ارمغان می‌آورد، رفتارهای ارتقای سلامت، تسهیل و تشویق می‌شوند. از این رهگذر برخی عوامل استرس‌زا از جمله موانع فرهنگی و اجتماعی کاهش یافته، مشارکت در فعالیت ورزشی هموارتر می‌گردد؛ بنابراین متناسب با کاهش استرس و پذیرش اجتماعی ناشی از حمایت اجتماعی، عنصر خودباوری و خودکارآمدی در زنان تقویت می‌شود و میل به تعریف و ارتقای جایگاه اجتماعی در ذهن زن ورزشکار از طریق تداوم ورزش به صورت حرفه‌ای و قهرمانی تبلور می‌یابد. فوگاکا (۲۰۲۱) نیز در تأیید این نتیجه اظهار داشت پیروزی بر موانع از طریق یادگیری مهارت‌های مقابله‌ای ورزشی و حمایت‌های اجتماعی موجب شکل‌گیری و توسعه خودکارآمدی ورزشی در زنان می‌گردد (۲۲). در تبیین این یافته می‌توان گفت خودکارآمدی، باورهای زنان را درباره توانایی‌هایشان در سامان دادن انگیزه‌ها، منابع شناختی و اعمال کنترل بر یک رخداد معین تقویت می‌کند. یکی از جنبه‌های اساسی خودکارآمدی، این باور است که فرد از راه اعمال کنترل می‌تواند بر پیامدهای زندگی خود اثر بگذارد. انتظارات ویژه فرد

به منظور تحقق شعار "مادران، سفیران سلامت در جامعه هستند"، برای افزایش انگیزه مادران به ورزش، پیشنهاد می‌شود حمایت همه‌جانبه‌ای از سوی جامعه، با تغییر نگرش به ورزش زنان از طریق فعالیت‌های فرهنگی در محل خدمت مادران، با اختصاص دادن بخشی از ساعات اداری به ورزش در اداره یا خارج از اداره از طریق اعمال تغییرات در آیین‌نامه‌های استخدامی و قراردادهای بخش خصوصی، اعضای خانواده با تقسیم وظایف درون خانه، مسئولیت‌پذیری سایر اعضا و تشویق مادران به ورزش و در نهایت دوستان با همراهی، تشکیل و توسعه گروه‌های ورزشی مادران صورت گیرد.

بهبود خودکارآمدی ورزشی زنان می‌تواند بر بهتر شدن سطح سلامت عمومی جامعه به نحو مثبتی تأثیر بگذارد و با توجه به اینکه حمایت اجتماعی اثر مستقیم بر خودکارآمدی ورزشی در زنان ورزشکار دارد، پیشنهاد می‌شود جهت تشویق به ورزش، حمایت همه‌جانبه و اختصاص برخی مزایا از سوی اجتماع در مورد زنان صورت گیرد. این مزایا می‌تواند از طریق انجام مسابقات مختلف به همراه آگاهی دادن به زنان جامعه در مورد فواید ورزش در چارچوب فعالیت‌های ورزشی باشد که زنان انجام می‌دهند. در هر سطح از جامعه این مزایا می‌تواند اشکال مختلفی داشته باشد مانند دادن خدمات رایگان اجتماعی یا تفریحی یا حتی مزایای مالی؛ بنابراین باید شرایطی را فراهم نمود که زنان جامعه با هر شرایطی، از ورزش بتوانند بهره‌مند شوند و با توجه به وجود باشگاه‌های خصوصی ورزشی با شهریه‌های گوناگون و استفاده اقشار کوچک زنان از این مکان‌ها، پیشنهاد می‌گردد که با برگزاری کلاس‌های رایگان ورزشی یا کم‌هزینه که امروزه با نام ورزش‌های وزن بدن یا ورزش‌های بدون ابزار، شناخته می‌شود در فرهنگسراهای شهرداری یا تمامی پارک‌ها و فضاهای سبز به صورت عمومی و گروهی برای تمامی سنین یا کانون باننشستگان مخصوص زنان سالمند به عنوان حمایت اجتماعی اقتصادی دولت‌ها، به این قشر تأثیرگذار در جامعه یاری رساند. اجتماع در راستای حمایت همه جانبه باید شرایطی را فراهم آورد که زنان جامعه با هر درآمد و وضعیت اقتصادی بتوانند به فعالیت‌های بدنی و شناختن توانایی‌های خود در این زمینه اقدام کنند. اجرای برنامه‌ریزی آموزشی در زمینه حمایت اجتماعی، وضعیت اجتماعی-اقتصادی و انگیزه مشارکت و تأثیرات آن بر خودکارآمدی زنان ورزشکار، از طریق متخصصان ورزشی، پزشکی و سایرین تأثیر بسزایی در آگاهی جامعه دارد.

مطابق نتایج این پژوهش انگیزه مشارکت ورزشی اثر مستقیم بر خودکارآمدی ورزشی در زنان ورزشکار دارد؛ همچنین امروزه برای جوامع علمی و انسانی به اثبات رسیده است که

در مورد توانایی‌هایش برای انجام اعمال خاص برکوشش فرد در انجام یک عمل و پایداری در انجام آن و ایجاد انگیزه‌های مناسب تأثیر دارد و توانایی فرد را در مقابله با فشارها و اقتضاهای محیطی افزایش می‌دهند. تمامی این دستاوردها در نتیجه کسب تجارب حاصل از آموخته‌های زندگی جمعی در سایه تعاملات ناشی از مشارکت ورزشی حاصل می‌شود.

از دیگر نتایج این پژوهش، تأثیر وضعیت اجتماعی-اقتصادی بر انگیزه مشارکت ورزشی ($\beta=0/57$) در زنان ورزشکار بود در حالیکه وضعیت اجتماعی-اقتصادی تأثیر قابل ملاحظه‌ای ($\beta=0/10$) بر خودکارآمدی ورزشی نداشت. این نتیجه با یافته‌های راجش (۲۰۲۱)، زردشتیان و همکاران (۱۳۹۵) و هویکاری و همکاران (۲۰۲۱) همخوانی دارد (۲۳، ۲۴ و ۲۲). بنابر نتایج این محققان، عواملی از قبیل میزان درآمد، سطح تحصیلات، و نوع شغل در سوق دادن و تمایل مردم به‌ویژه زنان به سمت ورزش غیرحرفه‌ای تا حدود زیادی تأثیرگذار است ولی هم زمان با تغییر وضعیت به سطوح حرفه‌ای و قهرمانی یا به عبارتی سطوح بین‌المللی، برخورداری از وضعیت اجتماعی-اقتصادی مناسب بارزتر خواهد بود. در تبیین این موضوع می‌توان به ظهور اتفاقی برخی قهرمانان در بعضی از رشته‌های ورزشی به‌ویژه انفرادی استناد نمود. این دسته از ورزشکاران پس از معرفی خود به جامعه از طریق کسب عناوین قهرمانی، برای حفظ و تثبیت موقعیت خود نیازمند یک وضعیت اجتماعی-اقتصادی هستند تا در سایه آن با گروه‌های حامی آشنا شده، انگیزه لازم برای تأمین معیشت و همزمان تداوم دوره قهرمانی خود داشته باشند؛ از طرفی تعلق به یک گروه با وضعیت اقتصادی-اجتماعی مناسب از لحاظ تحصیلات، درآمد و غیره، حس برخورداری از یک سرمایه اجتماعی در زنان ورزشکار ایجاد می‌کند. این سرمایه اجتماعی علاوه بر حمایت از مشارکت ورزشی، با آگاهی‌رسانی وسیع در سطح جامعه سعی در زدودن موانع اجتماعی ورزش خواهد داشت. در تکمیل مطلب فوق هویکاری و همکاران (۲۰۲۱) اظهار داشتند که در سطوح غیرحرفه‌ای، درآمد شاخص چندان مهمی برای فعالیت بدنی اوقات فراغت در هیچ یک از گروه‌های خاص وضعیت اجتماعی-اقتصادی نیست و عوامل انگیزشی فردی و فعالیت بدنی دوران کودکی، مانند معدل و نمره کسب شده در تربیت بدنی هنگام فارغ‌التحصیلی از مدرسه، به شدت با فعالیت بدنی اوقات فراغت در میانسالی در مردان و زنان همبستگی دارد (۲۶). از این رو برای مشارکت ورزشی زنان به صورت غیرحرفه‌ای و پر کردن اوقات فراغت باید شاخص‌های دیگری به جز سطح درآمد و وضعیت اقتصادی خاص را در نظر داشت.

پژوهش شرکت داشتند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد تحت عنوان «خودکارآمدی ورزشی مبتنی بر حمایت اجتماعی و وضعیت اجتماعی اقتصادی با متغیر میانجی انگیزه مشارکت ورزشی» مصوب گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران است و با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

References

1. Batez, M., Milošević, Ž, Mikulić, I., Sporiš, G., Mačak, D., & Trajković, N. Relationship between Motor Competence, Physical Fitness, and Academic Achievement in Young School-Aged Children. *BioMed Research International*. 2021, 2(3): 221-223.
2. Javadipour, M, Sami Niia, M. Providing schems and strategies for expanding public sport in iran, *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2013, 12(19): 143-164.
3. Biddle. S. J. H, Ciaccioni S, Thomas G, and Vergeer I, "Physical activity and mental health in children and adolescents: an updated review of reviews and an analysis of causality," *Psychology of Sport and Exercise*. 2019, 42: 146-155.
4. Pasdar, Y, Niazi, P, Darbandi, M, Khalondi, F, Izadi, N. The study of physical activity and its effect on body composition and quality of life in female staff of Kermanshah University of Medical Sciences in 2013, *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 2015, 14: 99-110.
5. Hylton, K., Bramham, P. "Sports development: Policy, process and practice". London, Routledge. 2008.
6. Sedaghati Fard, M., Arjomand, E. Motivations of Iranian women from participating in social research activities in identifying the factors affecting

سازگاری بهتر با محیط، نیاز به تعادل آمادگی جسمانی و ترکیب بدنی در فرد دارد و چنانچه افراد از نظر وضعیت جسمانی و ترکیب بدنی، شرایط مساعدی نداشته باشند، معمولاً از تعادل روانی مناسبی برخوردار نخواهند بود؛ پس باید به زنان جامعه از طریق آگاهی دادن به آنان در مورد این که فعالیت فیزیکی منظم به عنوان یک رفتار مهم ارتقاء دهنده سلامت، باعث پیشگیری و یا به تأخیر انداختن انواع بیماری‌های مزمن و مرگ و میر زودرس می‌شود، باعث افزایش انگیزه مشارکت ورزشی در آنها شد.

ملاحظات اخلاقی

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در

- women's participation (Case study: women aged 20 to 34 in Semnan). *Women and Society*. 2010, 2 (1): 97-122.
7. Iman, M. T., Bani Fatemeh, Z. A Study of the Relationship between Young Women's Social Capital and Their Participation in Sports Activities in Yazd, *Islamic Azad University Social Sciences Quarterly*. 2014, 8 (2): 25-50.
8. Jafarnejad, Z, Majidi, H. Reflection of Inferiority and Violence against Women in Ali Badr's Novel Al-Kafir. *Women and Family Studies*. 2018, 11 (41): 85-106.
9. Noor Alivand, A, Maleki, A, Parsamehr M, Ghasemi, H. Sociological explanation of women's sports participation with emphasis on gender norms (Case study: women of Ilam province). *Scientific Quarterly of Ilam Culture*. 2017, 18 (56): 7-31.
10. Deelen, I., Ettema, D., & Kamphuis, C. B. (2018). Sports participation in sport clubs, gyms or public spaces: How users of different sports settings differ in their motivations, goals, and sports frequency. *PloS one*. 2018, 13(10): 198-205.
11. Paes, M. J., Collet, C., da Silva, L., & Stefanello, J. M. F. Impact of Sex, Age and Practice Time on Self-Efficacy in Brazilian Volleyball High-Level Athletes. 2021. (In press) <https://doi.org/10.6063/motricidade.20869>

12. Bolursaz M. H. The relationship between emotional intelligence and psychological health and self-efficacy in elderly women in Karaj. *Journal of Organizational Behavior Management Studies in Sport*. 2017, 4 (2): 41-51.
13. Pajares, F. Assessing self-efficacy beliefs and Academic outcomes: The case for specificity and correspondence. *American Research Association*. 1996, 96: 1-22.
14. Keshtidar, M, Behzadnia, B, Jahangiri, M. The relationship between the six dimensions of well-being and sports self-efficacy among physical education students, *Sports Management*. 2012, 12: 163-178.
15. Yusoff, Y. M. Self-efficacy, perceived social support, and psychological adjustment in international undergraduate students in a public higher education institution in Malaysia. *Journal of Studies in International Education*. 2012, 16(4), 353-371.
16. Norouzi S. H. R., Koozehchian H., Tondnevis, F. Relationship between coaching leadership styles and motivation for advancement of Iranian elite judokas, *Sports Management Studies*. 2012, 14: 175-190.
17. Heidari Al-Kathir, A, Khatibi, A, Heidarinejad, S. The effect of coaches' behavior on self-efficacy and sportsmanship of female kabedi athletes, *Organizational Behavior Management Studies in Sports*. 2018, 5 (19): 79-89.
18. Iwasaki Y, Sumihisa.H. Exercise Self-Efficacy as a Mediator between Goal-Setting and Physical Activity: Developing the Workplace as a Setting for Promoting Physical Activity. *Journal of Safety and Health at Work*. 2016:1-5.
19. Chapri, L, Yousefi, B, Zardoshtian, Sh. The effect of coaching behaviors on self-efficacy and team performance in Iranian Women's Football Premier League players, *Sports Management*. 2016, 12 (1): 19-33.
20. Aldegheiry, H. A. Impact of Sport Activity on the Quality of Life of Saudi Woman. *Journal of Educational and Social Research*. 2021, 11(4): 343-343.
21. Brown, A., Wilson, D. K., Sweeney, A. M., & Van Horn, M. L. The Moderating Effects of Social Support and Stress on Physical Activity in African American Women. *Annals of Behavioral Medicine*. 2021, 55(4): 376-382.
22. Fogaca, J. L. Combining mental health and performance interventions: Coping and social support for student-athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*. 2019, 33(1): 4-19.
23. Rajesh, C. B., Hussain, S., & Cherappurath, N. Role of socio-economic status and emotional intelligence on sports attainments: A cross-sectional study with women athletes in Kerala, India. *Materials Today: Proceedings*. 2021, 37, 2334-2340.
24. Zardoshtian Sh, Khanmoradi S, Haidarzadeh B. The Relationship between Coaches' Power Resources and Encouragement, Commitment and Sports Success of Iranian Adolescent Boxers: New Approaches in *Sports Management*. 2016, 4 (12): 69-78.
25. Khanmoradi, S., Zardoshtian, S., Fatahi, S., & Dickson, G. Media and Sport Participation with Emphasis on Socio-Economic Factors: An Econometric Model with Simultaneous Equations Approach. *Iranian Journal of Management Studies*. 2021, 14(3).
26. Huikari, S., Junntila, H., Ala-Mursula, L., Jämsä, T., Korpelainen, R., Miettunen, J, & Korhonen, M. Leisure-time physical activity is associated with socio-economic status beyond income-Cross-sectional survey of the Northern Finland Birth Cohort 1966 study. *Economics & Human Biology*. 2021, 41, 100969.